

Ścieżka przyrodnicza Meandrami Narwi Starorzecza - elementy krajobrazu doliny Narwi

Okobow lakes - elements of the Narw valley's landscape

An old river-bed is an old part of a river channel that was abandoned by the main flow. It is created by a meandering river in a process of a side-erosion. The old river-bed that you are standing by was created artificially in an amelioration process in the 60's, nevertheless it still plays an important role in the ecosystem of the river valley.

Altwasser - Landschaftsteil des Narwetales

Das Altwasser ist ein Teil des alten Flussbettes, der vom Fließgewässer abgeschnitten wurde. Es existiert im Prozess der Seitenerosion des mäandrierenden Flusses. Das Altwasser vor Ihnen wurde jedoch bei der Errichtung des Bewässerungssystems künstlich geschaffen. Trotzdem bildet es einen sehr wichtigen Teil des Ökosystems.

www.wetlandgate.eu

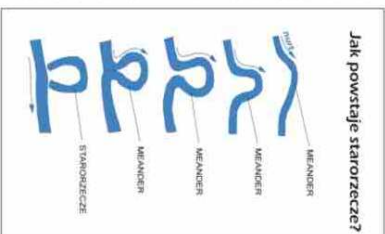
Meandry

Starorzecza - elementy krajobrazu doliny Narwi

Starorzecza - oddcięte od nurtu meandry - stanowią nieodłączny element krajobrazu doliny Narwi. Powstała poprzez odcięcie zakola rzeki od głównego nurtu, w efekcie procesów naturalnych lub prowadzonych przez człowieka melioracji.

Prawie wszystkie rzeki Podlasia mają z natury charakter meandrujący, dzięki czemu z lotu ptaka wyglądały jak wijące się w dolinie wąż. Szerokość koryta również jest zmienna, co powoduje, że predkość przepływu wody jest różna - szersza na długich prostych odcinkach, wolniejsza w rozszerzeniach, różna przy przewężeniach brzegach w meandrach. Ta zmienność predkości powoduje podmywanie brzegów na zakręconych rzekach oraz ich obrywanie. Zakoła stają się wówczas coraz większe. Ten naturalny proces przedstawiony na schemacie to tzw. erozja brzegowa. Prowadzi ona do powstania nowych meandrow, ich pogłębienia, stopniowego przesuwania się, aż wreszcie - w późniejszej fazie - ich odrywania i powstawania starorzeczy.

Starorzecza, przy którym właśnie się znajdujemy, zostało oddcięte od głównego koryta Narwi w sposób sztuczny - podczas melioracji. Ostrożnie podejść bliżej do brzegu. Czy dostrzegasz, że nie ma tu nurtu? Starorzecza, pomimo tego, że kształtem przypomina rzekę, nie jest aktywnym odcinkiem jej koryta. W procesie powstawania Narwi (melioracji) wiele jej meandrow zamieniono w starorzecza. Wiele kilometrów rzeki zostało wyłączone ludzką ręką z aktywnego nurtu rzeki.

Jak powstaje starorzecze?

Narwiński Starorzecze

Fot. Tomasz Krawczyk

Fot. Tomasz Krawczyk

Środowisko wodne starorzeczy znacznie różni się od środowiska płynącej rzeki. Ograniczona wymiana wody z rzeki nie daje szerokiej konkurencyjności. Woda starorzeczy chłonieć się szybko, co powoduje szybki rozwój roślinności wodnej. W kryjących chwałach techniki upraw, w przegrzanej wodzie może wystąpić masowe śniecie ryb wywołane niedoborem tlenu (tzw. przydłuch). Wykorzystują to czaple, które polują na osłabione ryby chcące zacczekać powietrza przy powierzchni wody. W ciepłej wodzie starorzecza cząstki niż w rzecze występują zakwitły glonów, co zmniejsza przejrzystość wody. Starorzecza zarastała. Zimą, w okresach silnych mrozów, woda w nich może zamrznąć aż do dna, co powoduje śmierć ryb i roślin. W rzecze, dzięki płynącej wodzie, takie zjawisko nie występuje praktycznie nigdy. Porównaj, czy woda w starorzeczu różni się „na oko” od wody w głównym korycie Narwi.

Pomimo swoich pozornych „wad”, starorzecza stanowią ważny element ekosystemu. Ich położenie oraz kształt wpływają na przebieg siedlisk lokalnych korytarzy ekologicznych (np. migracje ryb z rzeki do starorzecza, przemieszczanie się lisów czy myszolewów w poszukiwaniu pożywienia). Starorzecza, przy którym się znajdujemy, jest tarłiskiem szczupaków oraz płoci. Wiosną można tu również spotkać bobry, które odwiedzają starorzecza w poszukiwaniu pożywienia.

Meandry

Fot. Paweł Białkowski

Starorzecza są środowiskiem życia gatunków ryb odmiennych od tych, które spotkamy w nurcie rzeki. Złazę przy dnieliny doskonałe znoszą okresowe niedobory tlenu i dobrze czują się w wodzie o wysokiej temperaturze. Podobnie jak występujące tu karpiaki, są gatunkami bardzo odpornymi. W przypadkach przydłuch, gdy z powodu braku tlenu gina wymagające gatunki ryb, np. okonie czy szczupaki, linom i karpiom udaje się przeżyć. Charakterystyczne dla starorzeczy są również takie gatunki ryb jak słonecznice oraz wzdręgi, które z uwagi na krwisto-czerwony kolor płetw można łatwo wypatrzeć pomiędzy trzcinami i kłęczami grążeli.

Fot. Jeremiasz Dubawicz

Fot. Jeremiasz Dubawicz

Zarastające starorzecza są doskonałymi azylami dla brodzików, mew oraz rybik, które ze względu na bogactwo owadów oraz napłyku cząstek korażka nisko nad wodą, wygospolają pożywienia. Można tu również spotkać białonacka stawonogów - młecznicyczkę płaka drapieżnego białonackiego symbolom Narwińskiego Parku Narodowego. Latem powierzczenie starorzeczy doliny Narwi pokrywa kobierzec grążeli żółtych oraz grzybienia białych, potocznie nazywanych liliami wodnymi. Czy dostrzegasz te rośliny? Ich liście trzcąją pod wodą cien, co pozytywnie wpływa na obniżanie temperatury wody, a w kryjących warunkach zapewnia przetrwanie wielu wrażliwym gatunkom ryb, owadów wodnych oraz młeczczaków i skorupiaków.

Fot. Cezary Wierpachowski

Fot. Cezary Wierpachowski

Obecnie próbuje się przywrócić zależności przyrodnicze zniszczone niegdyś przez melioracje. W przeciwnym razie do zatorów akacji melioracyjnych, obecnie uważa się, że przyroda sama najlepiej sobie radzi z zachowaniami, korzystnych dla człowieka, zależności ekologicznych. Poprzez umiarkowane zarządzanie tymi procesami można kształtować przestrzeń tak, by przyszłe pokolenia mogły podziwiać piękno rozległej doliny Narwi i jej starorzeczy. Z tego powodu w dolinie Narwi kolo rzędzian, tam gdzie niegdyś melioranci odłączyli zakola rzeki od nurtu, prowadzone są obecnie kosztowne prace renowacyjne polegające na przywróceniu przy pomocy koparek połączeń pomiędzy starorzeczami a rzeką i kierowaniu nurtu do starorzeczy, oddzielonych kiedyś od niego rzeką meliorantów.

Projekt został współfinansowany z funduszy Unii Europejskiej w ramach Programu Spójności, Priorytetu 4 - Rozwój Obszarów Wiejskich, Osi 4.1 - Wzrost efektywności ekologicznej i ekonomicznej przedsiębiorstw lokalnych. Projekt jest w całości sfinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego. Projekt jest w całości sfinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

www.wetlandgate.pl